Esialgne tõlge

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

21. mai 2026(*)

Eelotsusetaotlus – Inimtervishoius kasutatavad ravimid – Direktiiv 2001/83/EÜ – Artikli 85c lõiked 1 ja 2 – Käsimüügiravimid – Keeld müüa käsimüügiravimite teatavat kategooriat üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel kaugmüügi teel – Rahvatervise kaitse

Kohtuasjas C-604/24,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Symvoulio tis Epikrateias (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 16. juuli 2024. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 16. septembril 2024, menetluses

Farmakeio YZ & Sia OE

versus

Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseon,

Ypourgos Ygeias,

menetluses osales:

Panellinios Farmakeftikos Syllogos,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president M. L. Arastey Sahún, kohtunikud J. Passer, E. Regan, D. Gratsias ja B. Smulders (ettekandja),

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Farmakeio YZ & Sia OE, esindaja: *dikigoros* K. Chrysogonos,

– Panellinios Farmakeftikos Syllogos, esindaja: *dikigoros* I. Dimitrellos,

– Kreeka valitsus, esindajad: K. Georgiadis, V. Karra ja K. Konsta,

– Itaalia valitsus, esindajad: S. Fiorentino, keda abistasid *procuratore dello Stato* E. Cicatelli ja *avvocato dello Stato* M. Russo,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Konstantinidis, E. Mathieu, A. Spina ja J. Szczodrowski,

olles 18. detsembri 2025. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiivi 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT 2001, L 311, lk 67; ELT eriväljaanne 13/27, lk 69), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiviga 2011/62/EL (ELT 2011, L 174, lk 74) (edaspidi „direktiiv 2001/83“), artikli 85c lõikeid 1 ja 2.

2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Kreeka õiguse alusel asutatud äriühingu Farmakeio YZ & Sia OE ning teiselt poolt Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseoni (arengu- ja investeeringute minister, Kreeka) ja Ypourgos Ygeiase (tervishoiuminister, Kreeka) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab kaebust, mille see äriühing esitas sellise ministri määruse tühistamise nõudes, millega määratakse kindlaks ravimikategooriad, mida sertifitseeritud internetiapteegid võivad üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel kaugmüügi teel müüa.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2011/62

3 Direktiivi 2011/62 põhjendustes 21–24 on märgitud:

„(21) Ravimite ebaseaduslik müük interneti kaudu kujutab endast tõsist ohtu rahvatervisele, sest nii võivad üldsuseni jõuda võltsitud ravimid. Sellele ohule tuleb tähelepanu pöörata. Seejuures tuleks arvesse võtta asjaolu, et ravimite jaemüügi eritingimused on [Euroopa L]iidu tasandil ühtlustamata ja seetõttu võivad liikmesriigid [ELi] toimimise lepingu raames ravimite üldsusele tarnimisele tingimusi seada.

(22) Ravimite jaemüügi tingimuste vastavust liidu õigusele läbi vaadates võttis Euroopa Liidu Kohus („Euroopa Kohus“) teadmiseks, et ravimite terapeutiline mõju eristab neid oluliselt kõigist muudest kaupadest. Ühtlasi leidis Euroopa Kohus, et inimeste tervis ja elu on [ELi toimimise lepinguga] kaitstud huvide seas esikohal ning liikmesriikidel tuleb otsustada, missugust rahvatervise kaitse taset nad soovivad ja kuidas see saavutatakse. Kuna nimetatud tase võib liikmesriigiti erineda, peab liikmesriikidel olema õigus otsustada ravimite üldsusele tarnimise tingimuste üle oma territooriumil […].

(23) Arvestades ohuga rahvatervisele ja liikmesriikide õigusega määrata rahvatervise kaitse tase, on Euroopa Kohtu praktikas leitud, et liikmesriigid võivad põhimõtteliselt piirata ravimite jaemüüki ainult apteekritega […].

(24) Seetõttu ning võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat, peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada tingimusi, mis on põhjendatud rahvatervise kaitse tõttu, ravimite kaug-jaemüügile, mis toimub infoühiskonna teenuste vahendusel. Selliste tingimustega ei tohiks põhjendamatult piirata siseturu toimimist.“

Direktiiv 2001/83

4 Direktiivi 2001/83 põhjendustes 2–5 on märgitud:

„(2) Ravimite tootmist, turustamist ja kasutamist reguleerivate eeskirjade põhieesmärgiks peab olema rahvatervise kaitse.

(3) See eesmärk tuleb saavutada vahenditega, mis ei takista ühenduse farmaatsiatööstuse ega ravimikaubanduse arengut.

(4) Ühenduse ravimikaubandust häirivad teatavate siseriiklike õigusnormide vahelised lahknevused, eelkõige ravimeid […] käsitlevate sätete vahelised lahknevused, mis otseselt mõjutavad siseturu toimimist.

(5) Seetõttu tuleb nimetatud takistused kõrvaldada; see eeldab asjakohaste sätete ühtlustamist.“

5 Direktiivi VIIa jaotise „Kaugmüük üldsusele“ artikli 85c lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks selliste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis keelavad retsepti alusel väljastatavate ravimite kaugmüügi üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel, tagavad liikmesriigid, et ravimeid pakutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivis 98/34/EÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord) [(EÜT 1998, L 204, lk 37; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337)] määratletud infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügis järgmistel tingimustel:

a) füüsilisele või juriidilisele isikule, kes pakub ravimeid, on antud volitus või õigus pakkuda ravimeid üldsusele, sealhulgas ka kaugmüügis, vastavalt kõnealuse füüsilise või juriidilise isiku asukohaliikmesriigi õigusele;

b) punktis a osutatud isik on teatanud oma asukohaliikmesriigile vähemalt järgmised andmed:

[…]

c) ravimid on kooskõlas sihtliikmesriigi siseriikliku õigusega vastavalt artikli 6 lõikele 1;

d) piiramata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivis 2000/31/EÜ (infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta)) [(EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399)] sätestatud teabenõudeid, hõlmab veebisait, kus pakutakse ravimeid, vähemalt järgmist:

[…]

2. Liikmesriigid võivad kehtestada rahvatervise kaitsel põhinevaid tingimusi nende territooriumil toimuva ravimite üldsusele kaug-jaemüügi jaoks, mis toimub infoühiskonna teenuste vahendusel.

[…]“.

Kreeka õigus

6 Arengu- ja investeeringute ministri ning tervishoiuministri ühises 19. aprilli 2022. aasta määruses G.P. oik. 22609, millega muudetakse ühelt poolt arengu, konkurentsivõime, taristu, transpordi ja võrgustike ministri ja teiselt poolt tervishoiuministri […] ühise määruse D.YG3a/G.P.32221/2013 artiklit 116 (ypourgiki apofasi G.P. oik. 22609 „Tropopoiisi tou arthrou 116 tis ypo stoicheia D.YG3a/G.P.32221/2013 koinis apofaseos ton Ypourgon Anaptyxis, Antagonistikotitas, Ypodomon, Metaforon kai Diktyon kai Ygeias […]“; *FEK* B’ 1965/20.4.2022; edaspidi „ministrite määrus“), on täpsustatud need ravimikategooriad, mida internetiapteegid võivad üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel kaugmüügi teel müüa. Ministrite määruse artiklis 1 on sätestatud:

„Retseptiravimite kaugmüük üldsusele on keelatud. Muid ravimeid on lubatud müüa üldsusele infoühiskonna teenuste kaudu kaugmüügi teel internetiapteekidel, mis on selleks sertifitseeritud [Panellinios Farmakeftikos Syllogose (apteekrite liit)] poolt vastavalt [ühelt poolt majandus-, arengu- ja turisminministri ja teiselt poolt tervishoiuministri ühise 15. märtsi 2016. aasta määrusele G5(b)/G.P. oik. 20293 „Internetiapteekide sertifitseerimise eest vastutava pädeva asutuse määramine“ (koini apofasi G5(b)/G.P. oik. 20293 ton Ypourgon Oikonomias, Anaptyxis kai Tourismou kai Ygeias “Orismos armodias Archis gia tin Pistopoiisi ilektronikon katastimaton farmakeion“, *FEK* B’ 787/23.3.2016)], üksnes nende ravimite puhul, mis on vastavalt nende müügiloale liigitatud või klassifitseeritud vabalt saadavate farmaatsiatoodete (vabalt saadavad ravimid […]) alamkategooriasse käsimüügiravimite kategoorias vastavalt [tervishoiuministri 14. juuli 2016. aasta määruse G5(a)51194 (apofasi G5(a)51194 tou Ypourgou Ygeias, *FEK* B’ 2219/18.7.2016)] sätetele.

[Ethnikos Organismos Farmakoni (riiklik ravimiamet; edaspidi „ravimiamet“)] nõukogu määrab rikkujatele trahvi summas kakskümmend tuhat (20 000) kuni sada tuhat (100 000) eurot ja korduva rikkumise korral viiskümmend tuhat (50 000) kuni kakssada tuhat (200 000) eurot.

Eespool nimetatud karistused liidetakse mis tahes muu karistusega.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

7 Põhikohtuasja kaebaja käitab füüsilist apteeki Kreekas ja müüb ka apteegis müüdavat kaupa farmaatsiaalaste riigisiseste õigusnormide kohaselt internetis.

8 Põhikohtuasja kaebaja esitas 25. mail 2022 kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Symvoulio tis Epikrateiasele (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), milles palus tühistada ministrite määruse, millega muudetakse varasemaid riigisiseseid õigusnorme, põhjendusel, et selle alusel võivad sertifitseeritud internetiapteegid müüa nüüd üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel kaugmüügi teel ainult ühte käsimüügiravimite alamkategooriat, st vabalt saadavaid ravimeid, ning kõiki muid käsimüügiravimeid enam nii müüa ei tohi. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu andmetel hõlmab vaba saadavate ravimite alamkategooria niisuguseid käsimüügiravimeid, mida ei ole lubatud müüa mitte ainult apteekides, vaid ka muudes müügikohtades, ilma et oleks nõutav proviisori või farmaatsiatehniku kohalolek. Lisaks nähtub enne ministrite määruse vastuvõtmist kehtinud riigisisesest õiguslikust raamistikust – nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus seda kirjeldas –, et sertifitseeritud internetiapteekidel oli varem lubatud müüa üldsusele veebis vahet tegemata kõiki käsimüügiravimeid ja ravimeid, mida sotsiaalkindlustusasutused ei hüvita.

9 Oma kaebuse põhjendamiseks väidab põhikohtuasja kaebaja, et ministrite määrusega kehtestatud piirang on võrreldes varasema riigisisese regulatsiooniga vastuolus eelkõige direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikega 1. Lisaks leiab ta, et ükski rahvatervise kaitse põhjus ei õigusta käesoleval juhul sellist meedet direktiivi artikli 85c lõike 2 tähenduses. Ta lisab, et ministrite määrusega kehtestatud uus riigisisene regulatsioon jääb tegelikult toimetuks, sest Kreeka turul ei ole pädev riigiasutus klassifitseerinud ühtegi ravimit vabalt saadavate ravimite alamkategooriasse.

10 Vaidlustatud akti kehtestanud riigiasutused ja Panellinios Farmakeftikos Syllogos (apteekrite liit, Kreeka) väidavad vastupidi, et uue riigisisese regulatsiooni kehtestamine oli vastavalt direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikele 2 vajalik rahvatervise kaitse üldise huvi põhjustel. Nad väidavad eeskätt, et internetiapteekide varasema riigisisese regulatsiooniga sätestatud võimalus müüa vahet tegemata kõiki käsimüügiravimeid ja ravimeid, mida ei hüvitata, muutis internetis kättesaadavaks enam kui 1000 ravimiliiki; see muutis keerulisemaks polüfarmaatsia – st ravimite ülemäärase tarbimise – kontrolli ning võitluse võltsitud või nõuetele mittevastavate ravimite vastu. Ravimite, sealhulgas käsimüügiravimite müük internetis toob kaasa ohu rahvatervisele, sest see võtab sisuliselt proviisorilt võimaluse tuvastada, kes on lõppkasutaja. Nende sõnul võimaldab ministrite dekreet lisaks piirata „turvalisuse“ – mille tagab ravimite väljastamine proviisori poolt isiklikult – riivet, samas kui vabalt saadavate ravimite puhul sellist ohtu nende eriomaduste tõttu ei esine. Lisaks ei vasta kõigi käsimüügiravimite ja ravimite, mida ei hüvitata, müümine internetiapteekides Kreekas mingile spetsiifilisele vajadusele tänu apteekide optimaalsele ja ratsionaalsele geograafilisele jaotusele Kreeka territooriumil. Lõpuks osutab apteekrite liit oma väidete toetuseks Küprosel ja Portugalis kehtivale regulatsioonile, mis tema sõnul piirab käsimüügiravimite müüki internetis.

11 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et küsimust, kas liidu õigusega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis lubavad üldsusele kaugmüüki internetis üksnes käsimüügiravimite ühe alamkategooria puhul, tuleb hinnata, arvestades eelkõige 11. detsembri 2003. aasta kohtuotsust Deutscher Apothekerverband (C-322/01, EU:C:2003:664) ja 29. veebruari 2024. aasta kohtuotsust Doctipharma (C-606/21, EU:C:2024:179). Ta järeldab sellest kohtupraktikast, et direktiivi 2001/83 artikli 85c lõiget 1 ei saa tõlgendada nii, et see lubab liikmesriigi seadusandjal keelata käsimüügiravimite müügi internetis. Seetõttu leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ministrite määrus tuleb kehtetuks tunnistada.

12 Euroopa Kohtu sellekohase sõnaselge praktika puudumisel ja võttes arvesse apteekrite liidu argumente Küprose ja Portugali õigusnormide olemasolu kohta, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus siiski teada, kas selle direktiivi artikli 85c lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriikidel rahvatervise kaitsega seotud põhjustel keelata teatavate käsimüügiravimite üldsusele müümise infoühiskonna teenuste vahendusel kaugmüügi teel.

13 Neil asjaoludel otsustas Symvoulio tis Epikrateias (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 2001/83] artikli 85c lõikega 1 on vastuolus riigisisene õigusnorm, mis ei luba internetiapteekidel pakkuda üldsusele kaugmüügi teel infoühiskonna teenuste vahendusel mitte kõiki käsimüügiravimeid […], vaid ainult ühte nende alamkategooriat (käesoleval juhul vabalt saadavaid ravimeid […])?

2. Või vastupidi, kas [direktiivi 2001/83] artikli 85c lõikega 2 on liikmesriigi […] seadusandjal lubatud rahvatervise kaitse põhjustel keelatainternetiapteekidel pakkuda teatavaid käsimüügiravimeid üldsusele kaugmüügi teel infoühiskonna teenuste vahendusel?

3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis kas käesoleval juhul kujutavad Kreeka [valitsuse] ja apteekrite liidu esitatud põhjused vaidlusaluse piirangu õigustamiseks (võitlus polüfarmaatsia ja võltsitud või nõuetele mittevastavate ravimitega kauplemise vastu jne) endast rahvatervise kaitse põhjuseid [direktiivi 2001/83] artikli 85c lõike 2 tähenduses?

4. Kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav, siis kas liikmesriigi kohus peab kontrollima piirava meetme proportsionaalsust negatiivselt, st üksnes seda, kas piirang on ilmselgelt sobimatu või ilmselgelt mittevajalik, või positiivselt, st seda, kas piirang on rahvatervise kaitseks sobiv ja absoluutselt vajalik meede?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

14 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis keelavad rahvatervise kaitse põhjustel infoühiskonna teenuseid kasutavatel internetiapteekidel kõigi käsimüügiravimite – peale ühe nende alamkategooria – kaugmüügi üldsusele.

15 Sellega seoses tuleb meenutada, et direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikes 1 on sätestatud, et „[i]lma et see piiraks selliste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis keelavad retsepti alusel väljastatavate ravimite kaugmüügi üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel, tagavad liikmesriigid, et ravimeid pakutakse […] infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügis [lõike 1 punktide a–d] tingimustel“.

16 Selle sätte teisest lauseosast nähtub, et liikmesriigid peavad tagama, et „ravimeid“ pakutakse infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügis. Selle mõiste üldine laad ning määrava artikli kasutamine mitmes keeleversioonis (näiteks hispaania, kreeka, prantsuse, itaalia ja portugali keeles) viitavad sellele, et liikmesriikidele niimoodi pandud kohustus hõlmab kõiki ravimeid. See lauseosa ei sisalda nimelt ühtegi viidet liidu seadusandja tahtele teha vahet võimalikel ravimikategooriatel.

17 Sätte esimene lauseosa lubab siiski teha sellest kohustusest erandi, kuna seal on ette nähtud, et riigisisestes õigusnormides võib ette näha retsepti alusel väljastatavate ravimite kaugmüügi üldsusele keelu (vt selle kohta 27. veebruari 2025. aasta kohtuotsus Apothekerkammer Nordrhein, C-517/23, EU:C:2025:122, punkt 74).

18 Järelikult tuleneb direktiivi 2001/83 artikli 85c lõike 1 sõnastusest, et selles ette nähtud kohustus puudutab kõigi käsimüügiravimite kaugmüüki üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel (vt selle kohta 29. veebruari 2024. aasta kohtuotsus Doctipharma, C-606/21, EU:C:2024:179, punkt 41).

19 Sellest järeldub, et riigisisesed õigusnormid, mis keelavad käsimüügiravimite – välja arvatud üks nende alamkategooria – kaugmüügi üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel, rikuvad direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikest 1 tulenevat kohustust.

20 Selliste riigisiseste õigusnormide aluseks ei saa samuti olla direktiivi artikli 85c lõige 2, mille kohaselt liikmesriigid võivad kehtestada rahvatervise kaitsel põhinevaid tingimusi nende territooriumil toimuva

ravimite üldsusele kaug-jaemüügi jaoks, mis toimub infoühiskonna teenuste vahendusel.

21 Kuigi mõiste „tingimus“ kasutamise tõttu selle direktiivi artikli 85c lõigetes 1 ja 2 võib asuda seisukohale, et liikmesriikidel on õigus kehtestada üldsusele kõigi käsimüügiravimite üldsusele kaugmüügi suhtes täiendavaid tingimusi lisaks nendele, mis on sõnaselgelt loetletud lõike 1 punktides a–d, tuleb märkida, et sellised riigisisesed õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis keelavad pakkuda üldsusele internetis käsimüügiravimeid – välja arvatud üht ravimite alamkategooriat –, ei saa kvalifitseerida ravimite jaemüügi „tingimuseks“ sama direktiivi artikli 85c lõike 2 tähenduses.

22 Nimelt lubavad sellised õigusnormid pakkuda üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel kaugmüügi teel käsimüügiravimeid vaid osaliselt. Direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikes 2 nimetatud tingimused ei saa aga muuta sisutühjaks artikli 85c lõikest 1 tulenevat liikmesriikide kohustust tagada, et ravimeid – vähemalt kõiki käsimüügiravimeid – pakutaks infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügi teel, järgides viimati nimetatud sättes kehtestatud tingimusi (vt selle kohta 29. veebruari 2024. aasta kohtuotsus Doctipharma, C-606/21, EU:C:2024:179, punkti 55 ja 56).

23 Seda tõlgendust kinnitavad nii direktiivi 2001/83 artikli 85c tekkelugu kui ka selle direktiiviga taotletavad eesmärgid.

24 Mis puudutab esiteks tekkelugu, siis tuleb meenutada, et direktiiviga 2011/62 lisati direktiivi 2001/83 VIIa jaotis „Kaugmüük üldsusele“, kuhu kuulub eeskätt direktiivi artikkel 85c.

25 Direktiivi 2011/62 põhjendust 24 tuleb direktiivi 2001/83 artikli 85c lõigetega 1 ja 2 arvestades tõlgendada nii, et kuigi liikmesriikidel peab olema võimalus kehtestada tingimusi, mis on põhjendatud rahvatervise kaitsega, ravimite kaug-jaemüügile, mis toimub infoühiskonna teenuste vahendusel, ei tohi need tingimused siiski põhjendamatult piirata siseturu toimimist. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 35 sisuliselt märkis, võib siseturgu piirata see, kui liikmesriik seab ühepoolselt kahtluse alla käsimüügiravimite internetis müümise lubamise kohustuse ulatuse.

26 Selles kontekstis tuleb meenutada, et 11. detsembri 2003. aasta kohtuotsuse Deutscher Apothekerverband (C-322/01, EU:C:2003:664) punktides 76 ja 124 kvalifitseeris Euroopa Kohus riigisisestes õigusnormides ette nähtud ravimite postimüügi keelu – konkreetsel juhul interneti teel – koguselise impordipiiranguga „samaväärse toimega meetmeks“ EÜ artikli 28 (nüüd ELTL artikkel 34) tähenduses. Euroopa Kohus leidis samuti, et kuigi sellist meedet võis õigustada EÜ artiklis 30 (nüüd ELTL artikkel 36) ette nähtud tervisekaitse niivõrd, kuivõrd tegemist oli retseptiravimitega, ei saanud viimati nimetatud artiklile tugineda, et õigustada selliste ravimite, mis ei ole asjaomases liikmesriigis retseptiravimid, täielikku postimüügi keeldu.

27 Sellest tuleneb, et liidu seadusandja soovis võtta direktiivi 2001/83 artikli 85c lõike 1 vastuvõtmisel arvesse juhiseid, mis tulenevad Euroopa Kohtu praktikast ravimite müügi kohta internetis. Selle sättega on liidu seadusandja nimelt veelgi enam piiranud liikmesriikidele selles valdkonnas antud kaalutlusruumi, kui kehtestas kohustuse pakkuda infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügis kõiki käsimüügiravimeid.

28 Sellest järeldub, et liikmesriigid ei saa tugineda direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikele 2, et kehtestada rahvatervise kaitsega seotud põhjustel infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügis pakutavate käsimüügiravimite jaemüügile tingimusi, kui sellised tingimused võtavad artikli 85c lõikes 1 sätestatud kohustuselt selle soovitava toime.

29 Teiseks, mis puudutab direktiiviga 2001/83 taotletavaid eesmärke, siis nähtub selle direktiivi põhjendusest 2, et direktiivi eesmärk on kaitsta rahvatervist, eelkõige võideldes ravimite ebaseadusliku müügiga üldsusele internetis, nagu on märgitud direktiivi 2011/62 põhjenduses 21. Nagu nähtub direktiivi 2001/83 põhjendusest 3, tuleb see rahvatervise kaitse eesmärk saavutada siiski ravimikaubandust liidus takistamata.

30 Sellest vaatevinklist kohustab direktiivi 2001/83 artikli 85c lõige 1 lubama liikmesriikidele kõigi käsimüügiravimite kaugmüüki üldsusele infoühiskonna teenuste vahendusel. Rahvatervise kaitse eesmärgi raames ja võttes arvesse 19. mai 2009. aasta kohtuotsust Apothekerkammer des Saarlandes jt

(C-171/07 ja C-172/07, EU:C:2009:316), millele on viidatud joonealuses märkuses direktiivi 2011/62 põhjendustes 22 ja 23 ning millega Euroopa Kohus tunnustas liikmesriikide õigust määrata kindlaks rahvatervise kaitse tase, mis on ette nähtud selle sätte punktides a–e, ning infoühiskonna teenuste vahendusel toimuva kaugmüügi puhul isikute, ravimite ja veebisaitide osas kohaldatavad tingimused. Selles osas jätab nimetatud säte selle kohtupraktika kohaselt liikmesriikidele pädevuse määrata kindlaks nõuded, millele need isikud peavad vastama.

31 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 20, järeldub sellest, et kui direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikes 1 ette nähtud tingimused on täidetud, ei saa liikmesriik keelata käsimüügiravimite pakkumist üldsusele kaugmüügi teel infoühiskonna teenuse vahendusel.

32 Seega, kuigi on tõsi, et direktiivi artikli 85c lõige 2 lubab liikmesriikidel kehtestada rahvatervise kaitsega seotud põhjustel tingimusi, mis puudutavad infoühiskonna teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügi teel pakutavate ravimite jaemüüki nende territooriumil, ei saa „tingimust“ selle sätte tähenduses siiski tõlgendada nii, et see lubab liikmesriikidel kehtestada neil põhjustel keelu pakkuda selliste teenuste vahendusel üldsusele kaugmüügis käsimüügiravimeid – välja arvatud üht nende alamkategooriat –, kui selline keeld kahjustaks direktiiviga taotletavaid eesmärke, võttes direktiivi artikli 85c lõikelt 1 soovitava toime.

33 Seega, kuna direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikes 2 sätestatud tingimused ei tohi mõjutada ei direktiivi artikli 85c lõikes 1 määratletud kohustuse ulatust ega viimati nimetatud sätte punktides a–d sätestatud tingimusi, on liikmesriikidele antud pädevus määrata kindlaks „rahvatervise kaitsel põhinevad tingimused […] jaemüügi jaoks“ selle lõike 2 tähenduses tingimata piiratud, kuna see saab puudutada üksnes nende ravimite üldsusele müümise korda, st tingimusi, mis puudutavad nende ravimite liikmesriikide territooriumil jaemüügi eesmärgil tehtavaid toiminguid.

34 Neid tingimusi, mis peavad olema põhjendatud rahvatervise kaitsega, võib kohaldada meetmete suhtes, mille eesmärk on vähendada ravimite internetis müümisega seotud riske. Nagu põhikohtuasja kaebaja väidab, võivad need seisneda näiteks ravimite tarbimise tõhusate kontrollimehhanismide loomises, näiteks tarbija kohta tellimiskünnise kehtestamises või tarbija terviseandmete identifitseerimise ja registreerimise veebipõhise süsteemi loomises, et võidelda polüfarmaatsia vastu.

35 Selles kontekstis ei ole välistatud, et liikmesriigid kehtestavad niisugused tingimused näiteks selliste ravimite erikategooriale, mida nende eriliste raviomaduste tõttu väljastatakse retseptita, tingimusel et need tingimused ei takista neid ravimeid pakkuda niimoodi, nagu tuleneb direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikest 1.

36 Esitatud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2001/83 artikli 85c lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis keelavad rahvatervise kaitse põhjustel infoühiskonna teenuseid kasutavatel internetiapteekidel kõigi käsimüügiravimite – peale ühe nende alamkategooria – kaugmüügi üldsusele.

Kolmas ja neljas küsimus

37 Arvestades esimesele ja teisele küsimusele antud vastust, ei ole vaja kolmandale ja neljandale küsimusele vastata.

Kohtukulud

38 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse sama kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiivi 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta, mida on muudetud Euroopa

Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiviga 2011/62/EL, artikli 85c lõikeid 1 ja 2

tuleb tõlgendada nii, et

nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis keelavad rahvatervise kaitse põhjustel infoühiskonna teenuseid kasutavatel internetiapteekidel kõigi käsimüügiravimite – peale ühe nende alamkategooria – kaugmüügi üldsusele.

Allkirjad

---

* Kohtumenetluse keel: kreeka.